

Приветстваме ви, съграждани, с добре дошли в Пособието по Европейско гражданство. По всичко изглежда, че темата на тази публикация е популярна за много хора, включително и за вас самите.

Съветът на Европа и Европейската комисия превърнаха темата “европейско гражданство” в приоритет №1 в рамките на тяхното Партньорско споразумение за обучение на европейски младежки дейци. В качеството си на институции, те добре разбират заинтересуваността на техните държави-членки да направят нещо по този въпрос. Първо по темата “гражданство” – как бихме могли да стимулираме младите хора да се ангажират в по-голяма степен с обществените въпроси? Защо изглежда че има толкова много разочарование и отчуждение от традиционната политика, което разбира се, долавят и нашите политици? На второ място е допълнителният елемент, наречен “Европа”: как хората възприемат тази общност? И дали изобщо възприемат Европа като общност, към която принадлежат?

Защо толкова малко млади хора гласуват в европейските избори? Има ли Европа бъдеще? Ако отговорът е “да”, тогава днешните младежи ще трябва да му придадат конкретна форма.

Разочарованието и отчуждеността от политиката е особено очевидна сред младите хора на Европа. Политическите лидери често изглеждат така, като че ли нямат визия, нито ангажираност с важните неща в живота. Веднъж избрани да ръководят, политическите партии изглеждат безсилни да променят нещо съществено пред лицето на наглед неизбежния процес на глобализация.

Много млади хора обаче имат своите идеали, визия и устременост. Те дават израз на тези свои схващания и чувства по различен начин в качеството си на действени граждани извън формалните демократични структури. Виждайки проблемите, те биха искали нещата да се променят. Нашите политически лидери обаче не откликват на техния призив. Но дори ако хората биха искали да правят нещо, не е ясно към какво равнище трябва да ориентират енергията си. Какво въздействие може да има местната младежка организация, изправена пред мащабните въпроси с глобален характер, които навлизат в нашия живот чрез телевизията и компютърния екран? Давайки си повече сметка за глобалните проблеми, се изправяме пред предизвикателството да го преведем на езика на местните приоритети.

Тук Европа може да помогне. С възприемането на нациите-държави като по-малко влиятелни и релевантни за нашето глобално съществуване, Европа може да предостави наднационално измерение за комуникации и действия. Младежите знаят, че отвъд прага има един голям свят и Европа може да предостави възможности за проучване, изучаване и ангажиране на младите.

Налице е също така по-исторически мотив за европейския проект. Някои от нас още си спомнят, че съседите в цяла Европа са били врагове в рамките на военните конфликти и че младите европейци са били призовавани да убиват други млади европейци. В по-новата история сме свидетели на подобни истории за нещастия и разрушения в източната част на нашия континент. Развивайки европейското гражданство представлява и инвестиция в бъдещето, така че ние и нашите деца да не гледаме съседите си европейци през дулата на пушките.

Това е ключов момент за Европа. Европейският съюз се е ангажирал с програмата за разширяването си, приемайки нови държави-членки. Във време на промени от такъв характер винаги възникват както нови възможности, така и нови заплахи. Възможностите са свързани с по-лесното пътуване и контакти между младите хора из цяла Европа. Възникват възможности да се запознаем с живота в различните култури и общества, да разширим нашия хоризонт и да

развиваме способността си да се приспособяваме към различните условия и сложни взаимоотношения, пред които се изправяме. Заплахите ще дойдат от засилващото се разнообразие, с което се сблъскваме както на повърхността на нещата, където се проявяват различните нагласи, така и на по-дълбоките културни нива. Наред с това е и предизвикателството пред нациите-държави в процеса на интегрирането им в по-голям политически блок.

Образованието за европейско гражданство ще трябва да отрази всички тези проблеми. Важен елемент на този процес ще бъде в основата на развитието на европейската идентичност да залегнат нагласите към уважение на различията, както и да се осуети опасността той да се превърне в обикновено проекция на национализма. Европа би следвало да бъде форумът, където ще се реализират споделените ценности в рамките на континента, както и по отношение на онези, които живеят извън пределите му (където и да ги прокараме).

Това пособие цели да подпомогне хората, които работят с младежи, в разработването на темата за европейското гражданство. Това биха могли да са хора, които използват европейското гражданство като подход при осъществяване на младежката дейност и/или които са пряко ангажирани с дейности за развиването на европейското гражданство. Поради това то е предназначено както за международни групи, така и за групи от представители на една нация.

Като екип, споделил авторството на настоящата публикация, ние имаме различни очаквания. Надяваме се, че ще оцените обстоятелството, че настоящият T-Kit има предимството да бъде отворен за различни тълкувания и да провокира вашето мислене. Ние съзнателно избегнахме възможността да напишем поредната книга с рецепти, залагайки върху “кулинарното” ви творчество. По такъв начин се опитваме да насърчим вашето мислене и творчество, да предизвикаме вашия интерес и желание да научите повече и да опитате различни неща. Надяваме се, че публикацията ще ви бъде полезна в качеството на рамка за вашата дейност и че ще успеете да използвате изводите в нея за конкретната ситуация, в която се намирате.

Този T-Kit няма да е жив, ако вие не го откриете. Затова е добре да почувствате удоволствие от неговото четене, но и да използвате онова, което прочетете. И не спирайте да мислите, да прилагате и научавате. Подобно на всяко нещо на този свят, и настоящият T-Kit е...under construction*.

* Буквално “в процес на работа/съставяне”(Б. пр.).